

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 61.

V petik 1. Velkiga serpana.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Po sporočilu c. k. višjega deželnega sodništva od 17. t. m. št. 2701 je gospod minister pravosodja z razpisom od 9/13 julija t. l. št. 8619, Jurja Pračiča za notarja za c. k. okrajno sodništvo v Zalogu s sedežem v Moravčah s tem, da mu je začasno odkazalo notariatni okraj Berdo pri Podpeču, in Franca Mertliča, administratorja blejskega grada za notarja cesars. kralj. okrajnega Radoljskega sodništva s sedežem v Radolci z odkazom sodniškega okraja Krajnske gore, z zavezo izvoliti za dobro spoznal, da imata na mestu okrajnega sodništva če je mogoče vsak teden enkrat, naj manj pa na mesec enkrat vradni dan na lastne stroške odločiti, in za odločena notariatna okraja v XI. poglavju notariatnega reda predpisane zaznamke posebej od lastnega notariatnega okraja voditi.

V Ljubljani 20. julija 1851.

Gustav grof Chorinsky s. r.,
poglarar.

O z n a n i l o.

Ker se je za računkega svetovavca pri horvaško-slavonskem začasnem vračunskem vradu zvoljeni tukajšni računski svetovavec in zvoljen namestnik namestnika dolžnih nekdanjega novomeškega okrožja, svoje stopnje odrekel pri c. k. komisii za odvezo zemljiš; se bo tedaj po naredbi gospoda komisijskega predsednika od 11. t. m. št. 2062 z novega namestnik 27. prihodnjega mesca pri c. k. okrajnem poglararstvu volil.

Ravnalo se bo po tistih pravilih, ki so v oznanilu poprejšne deželne poglararstva od 3. oktobra 1849 št. 2245 zapopadene.

To se sploh naznani.

V Ljubljani 20. julija 1851.

Gustav grof Chorinsky l. r.,
poglarar.

26. julija 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XLVIII. del občnega državnega zakonika in vladnega lista, in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 172. Razpis ministerstva od 15. julija 1851, zadevajoč dvignjenje katedralne službine taksa za občinske službe.

173. Ukaz ministra notrajnih zadev op 19. julija 1851, po katerem se po najvišjem sklepu od 26. junija 1851 novopostavljenim okrajnim zdravnikom, ki popred niso bili v državni službi, nekteri pobiljski dovole.

Št. 174. Razpis ministerstva notrajnih zadev, vojaštva in denarstva od 20. julija 1851, o prenarredbi izkaza A najvišje poterjenega predpisa od 15. maja 1851 o vkvartiranju vojakov glede odrajtivil in dobitkov in remizov.

Tudi danes 26. julija 1851 bodo ravno tu sledeči deli občnega državnega zakonika in

vladnega lista od leta 1850 v sledečih delih izdani in razposlani:

od IX. delo romansko-nemško,
od LI. delo poljsko - in rusinsko-nemško,
od LV. delo česko-, slovensko-, poljsko-, rusinsko-, horvaško- in serbsko-nemško dvojno izdanje.

Pregled zapopada je bil že pri razglašenju edino-nemškega izdanja naznanjen.

Dunaj 25. julija 1851.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

Danes bo XXXVI. del, III. tečaja 1851 deželnega zakonika in vladnega lista za krajnsko kronovino izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 219. Razpis ministerstev notrajnih, vojaških in denarskih reči 25. Maja 1851, za stran razverstenja občin v tri razrede, ki so za povračilo oficirske izbe (sobe) o prehodih v §. 28. n. v. poterjenega predpisa čez vkvartiranje vojakov 15. Maja t. l. ustanovljeni, in pod št. 220. Razpis ministerstev notrajnih, vojaških in denarskih reči 25. Maja 1851, za stran medčasnega povračevanja za preživljenje vojaških ljudi o prehodih.

Ljubljana 1. augusta 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika in vladnega lista za Krajnsko.

Nevradni del.

Avstrije prihodnjost.

(Dalje.)

XV.

Dolgo leta v srcih skrito poželenje premembe političnega stanu cesarstva se je v prvih mescih leta 1848 sprožilo. Vunder se jih pri nas ne manjka, ki menijo de je vse političsko gibanje avstrijskih dežel svoje korenine imelo v namenjih prekucivne evropejske stranke, v posnemavnim obnašanju naših državljanov ki niso hotli za Parizam Frankobrodam i. t. d. ostati, in v slabosti poprejne vlade, ki je zamudila z mogočno roko vsako kakorkoljšno vstajo nagloma, ko je na noge stopila zatreti. Število mož ki se takole glasiijo ni majhno jim tudi poštenosti in znanstva ne odrečemo, vunder po naši pameti sodimo de se v tej zadevi motijo. Bi bilo resnično in gotovo de so samo le tukaj naštetih vzroki rodili tačasno avstrijsko prekucijo, bo vsaki obstal de oni bolj iz zvonajne obleke države kakor iz zernja izvirajo, in de morajo poganjki zginiti urno ko nehajo vzroki. Znanja resnica je pa da zdaj prekucivna stranka ne samo pri nas temuč v celi Evropi zmagana in poterta leži; de se ne bo lahko kdo prederznil kako ptujo revolucijo če ona tudi premaga posnemati; de je vlada naša skušena, previdna in obilno mogočna vsako vstajo že v začetku nevsmiljeno zadušiti. Če je to gotovo je tudi res, de so vsi ti vzroki prekucije

nehali. Bi tedaj morebiti nar pripravnejši bilo k časam pred sušcam leta 1848 nazaj se verniti? Akoravno bi se znajdlji, ki bi kaj taciga ali enaciga vošili — mi menimo de ne. Že ne ker je nepamenitno če se kdo poganja kaj dognati, kar je nemogoče, namreč storjeno reč v nestorjeno sprejmeniti; dalej pa ker bi bilo tako ravnanje neprimerjeno in hudo seme za prihodne čase.

Radi obstojimo, da so poprej omenjeni vzroki zlo pripomogli da je preduščankno vladno poslopje avstrijskiga cesarstva se tako neprevidama razvalilo, vunder vsi skupaj nimajo teže glavniga vzroka avstrijske prekucije bi mi zraven nakazanih okoljšin še v kaj družimu iskali. Morebiti v terdoserčnim ali krivičnim obnašanju poprejne vlade, kakor so nam hotli vtrobiti domači in ptuji prekucivneži leta 1848? Tudi ta je po naši misli bosa. Nismo v vsih zadevah zagovorniki poprejne vlade, krivične pa ali clo zatiravne je nikakor ne moremo imenovati, po hudi in grenki skušnji je sonce resnice zasijalo v tamno noč obrekvanja in laži, z katerim se je prosto ljudstvo pre dolgi čas omamvalo. Poprejna vlada ni bila terdnoserčna, ker v tri ino trideset letih vemo le od eniga zavolj političskih pregreh z smertjo kaznovaniga hudodelnika, bolj bi jo premilo klicali, ker se ni pečala za odkrite sovražnike, kateri so ji o belim dnevu pogubo napravljali. Pravičnost pa je bila od nekdej vodivna misel habsburške rodovine od Rudolfa I. do Franca Jožefa I., ne zastoj sta Franc I. in mili Ferdinand naznanila slavna gesla: *Justitia regnorum fundamentum* in *Recta tueri*. Vlada je bila zmiraj dobro, zvonajni slavi in notrajni blagostanosti skerbijoča, kolikor je sočasni politički stan cesarstva pripustil. Po naši misli je iskati nar važnejši vzrok prekucije, katera je potresla avstrijsko samovladnijo v napčnim političkim stanu, posebno na dvojno stran, namreč v *ohlapjenih zvezih posamesnih kronovin*, in v *resnično čudnih razmerah Avstrije do nemške zveze*. Lahko je skazati de je bil politički stan cesarstva taki, de bi se prememba ne bila dala več dolgo časa odlašati, ako bi tudi Francozi o svečanu 1848 kraljestvu še ne bili slovo dali. Pretres tačasniga političkiga stanu je tedaj važen, da se ve kje je imela prekucija svoje daljne korenine, kaj se je tačas najdljo napčniga in škodljiviga, kaj pa tudi dobriga in koristniga v pametno sodbo kaj bi bilo treba ovreči kaj hraniti. Motili so se tisti, ki so hotli nanagloma od verha do tal vse prekucniti, da bili naredili kakor Latinec pravi tabula rasa; motili so se pa nič manj tudi možje stariga kopita kateri so pozabivši popotovanja čez rudeče morje prepozno in zastoj zdihovali po srečni egiptovski deželi. Resnica v sredi leži. Mi tedaj ne preklinjamo sušca 1848, kakor objokvanja vredni so bili njegovi prvi nasledki, brez njega to je gotovo bi ne bilo ne vstavniga pisma 4. sušca 1849, ne terdno zvezane, nerazdeljive samovladije. Pravimo z Vodnikom: Terte se jokajo ako rode, kateri vin piti hočejo naj se pote.

Ako se oziramo na javni politički stan avstrijskiga cesarstva o začetku leta 1848 ni dvomljivo de je ono bilo od vsih evropskih držav spoštovano zavolj previdne stanovitosti svoje vlade kakor zavolj nezmerne važnosti svoje moči. Denarstvo je bilo prav veselo vredvano, državni listi so imeli visoko ceno in bankovci enako veljavo mem srebra. Javni stan vsih kronnih dežel je bil mirin, če odrajtamo lombardo-beneško kraljestvo ker je gibanje puntarske narodne stranke vlado vsililo čern postavu obsedniga stanu naznanit. Armada od nekđaj zvesta in pogumno je čakala le prvo povelje svojiga svidliga vojvoda mu svojo kri z veselim srcem ponuditi. Zvunaj Laškiga in nekaterih krajih ogerskiga kraljestva se je narodno gibanje le majalo v mejah literature, do gole politike in državne samostalnosti se nikjer ni razširilo, zvijalo se je čez vse narode prav lepo černo-rumeno avstrijsko bandero. Revšine, kakor nam je postavim Francozko, Britansko v vsi svoji grozi kaže, pri nas nikoli ni bilo najti, Avstrija je prebogati in njeni sinovi so premilosérčni da bi se v nji zarodil francozki ali angleški proletariat. Javno političko življenje je tačasna vlada v tanjke meje ločila, kdor pa še zdaj kaj žlobodra od zateranja ljudi po preduščanski vladi — mu v zobe odgovorimo de laže. Pametin in pridin mož si je tudi takrat naprej pomagal, da so se nekteri le z trudam kviško dvignuli mem drugih, ki so jim čez herbet lezli — je res, tode taka je bila in bo na naši zemlji, in nobena revolucija ne bo popolnoma preobrnjen stan človeških razmer rodila. Praša se tedaj le, če so Avstrijanci tačas tako srečni in zadovoljni živeli, zakaj so tako urno da bil rekel lahkomišeno v novi stan reči stopili, kateriga jim clo ni bilo treba vošiti, tjer zadovoljen gotovo premembe ne želi. — Če je bila daleč kakor smo poprej namenili vlada od zvunaj spoštovana, od državljanov pa dobra in pravična sploh imenovana, če je imela neomejeno oblast in na strani pogumno in zvesto v vsi vojaški pokornosti vdano armado — kako se je prigodilo, de se je slabimu napadu neprevidama vmaknila v tak važni reči, kakor je prememba po stoletni navadi vkoreninene vladne podobe v drugo po skušnji se ne znano? — Treba je temu prašanju odgovoriti, da bi se kdo ne glasil, de mi sebi nasprotne reči vkupaj stavimo namreč zadovoljne državljane, ki si drugo vladno podobo vošijo in vlado dobro pravično in mogočno, ki se vmakne v resnici ne strahovitimu napadu. Po naši omejeni vednosti bomo skusili te okoljsne razjasniti in izreči, kje bi se najdlji pravi vzroki nagle neprevidene in nekervave prekucije, kateri smo v pričo stali o sušcu 1848. Še enkrat ponovimo, de mirni in pošteni možje, katerim je bilo zraven dano dosto političkiga uma niso imeli vzroka preduščansko vlado grajati. Bo morebiti kdo rekel: kako se da to primeriti silnimu hrupu in nezmerjenimu obrekvanju, katero se je glasil v prvih dnevih naše mlade prostosti.

Radi obstanemo de je to res, obžalujemo pa tako obnašanje in smo ga obžalovali takrat, ko ni bilo varno resnice očitno naznaniti. Čudni duh je omamil o spomladi tistiga leta mnoge mnoge ljudi, marsikteri je že želim da bi se na vekomaj iz spomina zbrisalo, kar je on tačas rekel, pisal ali storil.

V takih časih so občutki preživi, um premalo razjasnen da bi djanje bilo mirno in prevdarjeno, treba je po potoku plavati, kar se zoperstavi je pogubljeno. V tistih dnevih izrečene sodbe čez poprejno vlado nimajo velike cene. Je bilo tudi zlo treba vpeljave kake naprave ali premembe dozđajnih — prekucijo ni pot, po katerim bi pošten domoljuben der-

zavljan poboljšanje iskal. Ali druga reč je bila, bolezin, katera je daleč v serce Avstrije segla, katero odgnati je bila že silna potreba. Izrečimo jo urno z sledečimi besedicami: *Avstrija ni bila v resnici ena, ni bila zedinjena država.* — Zbadalo je v serce domoljubniga Avstrijanca, če se je oziral po evropskim svetu. Vidil je velike evropske države Francozko, Britansko, Rusovsko i. t. d. katerih vsaka je stala zase terdno zedinjena če je tudi med svojimi državljani štela sinove raznih narodov. Ni motilo Francoze, da so se unstran srednedeželskiga morja na Afrikanski zemlji prebivavci Algerie vezali na osodo francozkiga. Kerkoli se je zvijala po zraku francozka zastava, naj bo v laški Korsiki, v nemškim Elzasu v Evropi, Afriki, v zahodni in izhodni Indii — povsoti si najdlil le *Francoze* vsi so znali eno pravico eno postavu eno domovino. Britansko kraljestvo je že v Evropi obseglo tri razne narode, koliko jih pa šteje še v Azii, Afriki, Ameriki in Polinezii svoji vladi podverženih! vsi pa se kličejo ponosno *Britance*. — Kako je bilo pa pri nas? Če so koga barali kdo da je, odgovori: sim Čeh, Poljak, Madjar, Hrovat, Lah, ali se je clo reklo sim Štajarc, Krajnc, Korošc; tu in tam se je kaki tudi glasil de je *ein Oesterreicher*, gotovo pa le, če je rojen bil v kronovini, ki se zove zdaj nadvojvodstvo avstrijsko. Tako smo bili vse poprej kakor Avstrijanci. Narodno gibanje akoravno se ni tako silno majalo na političkim prostoru kakor 1848, je že tačas zateralo vsaki občni avstrijski državni počutik. Ošabnimu Madžaru je bil Tot (Slovan) komaj človek in le posmehovaje je govoril od Švaba (Nemca). Še Poljak je Rusina pisano gledal, če sta ravno oba slavijanske kervi, koliko bolj Čeh Nemca, Nemc Hrovata, in Lah vse narode katerim ni bila mati benedetta Italia.

Med timi narodi so bili nekteri saj v svoji deželi gospodivni, namreč nemški, laški, madžarski, v mnoge dele razcepljenimu slavijanskimu je bila politička veljava in javna raba materiniga jezika skoro popolnoma odrečena, ne samo *Ilir*, ampak sploh *Storan* je hodil pozabljen v tamnici. Taka je bila družina avstrijskih narodov. Ozrmo se na notrajne političke naprave cesarstva. Od severja do jadranskiga morja je tekla meja in ločila ono v dva dela, v tako imenovane dedne avstrijske dežele, in dežele poddžane ogerski kroni. Ogerska krona je obsegla izhodno polovico cesarstva, v tej je gospodaril le madžarski narod, kar tam nosilo ni ne attila na kalpak ni bilo plemenitno. Najdlil si tam drugo pravico druge postavu, v colnih zadevah, če si v tistih kraje popotval, zmirej je bilo ogersko *Ausland*. Mi smo klicali našiga vladarja miliga cesarja Ferdinanda I., tam se je zovel kralj Ferdinand V. Tam so živeli že mnoge stoletja pod omejeno kraljevno, če tudi ne v našim pomenu vstavno vlado, katere v naših deželah le sence ni bilo viditi. Vladar je bil okinčan z ogersko, bohemsko in lombardo-beneško krono, le cesarske avstrijske krone smo na svoji svitli glavi pogrešili. Ta delitev pa ni sama ločila kronne dežele tako slabo zedinjeniga cesarstva, še ena druga naprava je bila noseča prav žalostnih nasledkov. Ko so o rožnimu svetu 1815 osnovali vstavo tako imenovane nemške zvezce osem in trideset samostojnih držav, so nektere vlade tej zvezi le z nekaterimi kronnimi deželami pristopile. Tudi avstrijska vlada je dodjala nemški zvezi le nekatere svojih dežela odkod je jelo navadno biti jih nemškimu prištevati, in vse prebivavce Nemce imenovati. Tim so tedaj tudi le veljale postavu, katere je naznanila nar viši zvezna oblast v Frankobrodu Majnskim, ker je bilo v zveznih sejah predsedništvo avstrijskimu

poslancu odločeno. Berž ko si stopil čez ogersko ali laško mejo je tim Namcam nehala avstrijska država, do tam so še najdlji nemške dežele, če ravno ne neprenehama *deutsche Brüder*, vunstran tih mej jim je bilo vse *Ausland*. Lombardo-beneško kraljestvo z Glaciovred ni bilo došteto ne deželam ogerske krone, ne deželam nemške zveze, tako ste ležale te dve kronovini drugim nastrani brez resnične žive zveze z drugimi deli cesarstva. Taki je bil tedaj stan avstrijske samovladije še pred štirimi letmi. Že od leta 1830 sem, ko so Francozi po prekucii maliga serpana odstavili kralja Karlna X. in je odtod Nemškimu in Avstrii jela nevarnost žugati, so nasvetovali državni možje polni razsvitljeniga uma in skušene domoljubnosti dobro prevdarjeno premembo znotrajnih naprav cesarstva. Tode cesar Franc je po nevihtih časov preveč skusil, mu je tudi po osem in tridesetni vladni starost moč vzela, da bi bil zamogel se tako nezmeriniga dela z pridam lotiti. Ko drugi Eol je kralj Ludovik Filip vetrove v tamni skali zaklenil, odvernil celi Evropi žugajočo nevarnost vesoljne prekucije, ali sploh so menili, de bo če ne poprej gotovo z njegovo smeritjo grozovito glavo zopet dvignilo. Vošil je vsaki de bi viharji ne najdlji malo pripravljeno državno barko ne na širokim morju, temuč v varnim zavetju.

Primerjene prenapredbe smo čakali dan za dnevam posebno po nastopu miliga cesarja Ferdinanda, veliko se je storila, ali nar potrebnejšiga ne, namreč na podlagi terdne zveze raznih narodov daniga vstavniga pisma za celo avstrijsko cesarstvo. — Neprevidama trešne iz jasniga neba o svečanu 1848 strela v družino evropskih držav, kakor povsoti se je tudi pri nas jelo vse gibati. Vse se je dvignilo poprejni vladni podobi nasproti, jih ni bilo prijatlov ki bi jo bili z zvesto roko podperali, padla je ona ne zavolj tega, kar je storila, ampak zavolj tega, kar je zamudila storiti. Ne možje radikalizma ne demokratizma so razdžali poprejno vlado, ona je bila že dolgo votla, ji je manjkalo terdniga dna, podlage edinosti tedaj se je razvalila prvimu napihu noviga duha.

Kako bi bili sicer zamogli kaki neoboroženi studenti in dunajski mestnjani, katerim je bil le eni polk cesarskih vojsakov popolnomo kos, nekaj dognati, kar se je v drugih krajih le po kervotočnih bojih dokončalo, namreč premembo vladne podobe. Znano je kako so se Dunajčani tačas zavolj svojiga vitezniga obnašanja v tistih treh slovečih dnevih bahali, kako enoglasno jim je iz vsih krajev „živio“ donclo, da se ni čuditi, če jim je tako nezmerna hvala sčasama vso pamet in politički um odvzela. Zđaj je Klio z svojo baklo tudi tiste zmote razjasnila. Ni hrabrih vitezov ker boja ni, na Dunaju pa o sušcu *boja* ni bilo, tega *zđaj* nobeden tajil ne bo, majhna množica nesrečnih ljudi ne mučnikov prostosti, kakor so jih tačas klicali, je tačas v zmešnjavi večidel neprevidama življenje zgubila. Vstaja je bila tačas, ne punt, in sicer tako obširna, de je vse vstalo na noge vladar in državljani, stanu reči konc storiti, kateriga ura je odbila. Kadar pa se *vsi* dvignejo v političkim pomenu vstaje ni. Prerajeno Avstrijo so pomenili *beli trakovi* z katerimi smo se okinčali z veselim rajanjem o sušcu 1848, belo kokardo *ene terdne zedinjene* Avstrije so nosili nar zvetejši njeni sinovi, nosili se jo vsi svitli udji slavne habsburgske rodovine, nosil jo je darive prostosti in konstitucije — mili cesar Ferdinand. Žali Bog da tistiga čistiga duha ohranili nismo, če nam ga Bog zopet pošlje — blagor nam. Kakor je nekđaj Kato Utičan vse pogovore z besedami sklenil: *Ego vero censea* — tako tudi me ne nehamo

reči: V zlogi in mirni spravi avstrijskih narodov leži neizrekljiva sreča vsih.

(Dalje sledi.)

Austrijsko cesarstvo.

Primorska.

Učencem celega avstrijskega primorja je prepovedano prihodnje šolsko leto v lombardo-beneške učilišča hoditi.

Horvaška.

Iz Slavonskega se piše, da so v Sremu začeli zlo svilode gojiti. Letos se je predelalo 350 centov svile.

* 29. julija so bile v farnej cerkvi sv. Marka v Zagrebu velike zadušnice, kakor na obletnici tistega nesrečnega dneva, ko je pred šestimi letmi od nemile roke padlo 20 žrtev naše narodne reči. Velika množica se je v cerkvi zbrala, kamor so tudi prvi dostojniki tamošnjih vradnij prišli.

Pri tej prilici — pravijo „narodne novine“ nemore z nekako žalostjo zamolčati opomniti ne tiste denarje, ki so bili nabrani za spominek teh žrtev, in vprašati: Kje so ti denarji? — Zakaj se ne da občinstvu račun o njih?

* Te dni je zagrebški škof Juri Haulik razposlal po svojej škofiji pastirski list.

Avstrijska.

„Wiener Ztg.“ prinese vredjenje pomorske in zdravniške službe, kterege je njegovo veličanstvo še na predlog bivšega ministra za kupčijo barona Brucka poterdila.

* Sliši se, da je Avstrija z Schweizo se začela pogovarjati glede sklenitve pogodbe begune si nasprotno izročevati.

* Ministerstvo se je začelo posvetovati, kako bi se zamoglo pomanjkanju živinozdravnikov po kmetih v okom priti.

* Avstrijska vlada je 13 profesorjev iz Nemškega na Dunaj poklicala, med njimi so trije katolčani, devet protestantov in en jud.

* „Const. Blatt“ piše, da se v ministerstvu živo posvetovajo o zadevah Košuta. Govori se, da je voljno mu prostost dovoliti, ker bi zamogel lahko uiti, ako bi turška vlada le količkaj skoz perste gledala. Za zdaj pa še obstane pri tem, kar je s turško vlado sklenula.

* Na južni državni železnici se od 1. t. m. hlaponi z ogljem kurijo. Derv se tako veliko manj potrebuje.

* Na Dunaju so nekteri zavolj boljezni pred sočnim mrakom celo obnoreli, eden se je hotel obesiti, ker je menil, da bo ti dan sodni dan in da bo vse z ognjem in vodo končano. Rešili so ga še o pravem času. Nekdo, ki je tudi obnorel, je menil, da je papež in je šel pokrit v farno cerkev v Schottenfeld, kjer je začel pridigovati in ljudi nagovarjati, da bi šli z njim v bližnjo žganjopivnico, kjer jim hoče svoj uk naznanovati.

* Po vsih krajih so bili pretekle dni veliki viharji, na Dunaju je treskalo, da je bila groza, toča je tu in tam pobila in vihar je tudi druge nesreče učinil.

* Šolstvo ima po nar novejših povedilih od deržave ločeno in duhovšini izročeno biti.

* Gosp. dr. Konst. Wurzbach, predstojnik bukvarnice ministerstva notranjih oprav, je dal na svitlo v nemškem jeziku in gosp. ministru Bachu posvetil „prislovice (pregovore) Poljcov,“ po zgodovinskim izviru razjasnjene, z oziram na Litavce, Rusine, Serbe in Slovence, in primerjene enakim družih narodov.

Česka.

Vredniku Slovana, gospodu Havličku so 17. julija 3600 iztisov njegovih „Kutrohovskih Epistolov“ in 300 naslovnih listov vzeli.

* V Wršovicu na Českem je od 14. t. m. 15 oseb za kolero umerlo, in še čez dvakrat toliko jih je bolnih.

Ogerska.

Severne županie na Ogerskem obetajo letos zlo slabo letino, žito je ondi zavolj prevelicega mraza in dežja zlo v rasti zaostalo in bati se je, da bodo stanovavci teh okolic zlo stradali, posebno ker jim je tudi krompir začel gajiti.

* Iz Marmaroša pripovedujejo novice, da so se ondi stekli volkovi prikazali. Ta divja zver je uklala več psov in goved, ki so tudi stekli. Tudi necega seljana, ki je bil 34 let star, zgrabi stekli volk, ki je bil tudi žrttev te strašne bolezni. Nesrečnik celi čas, dokler ga je bolezen lomila ni popil ne kaplice vode, in ni vžil ne drobtince kruha.

* Komisija iz vradnikov in častnikov se je poslala iz Temišvara v Lugos, ker se ondi še vedno prizadevajo staro župansko vlado obderžati.

* Iz Pešta se ima telegraf v Hermannstadt in sicer še to leto napraviti.

* V Peštu so zasačili te dni človeka, ki je bil Mazzinitov poslanec. Imel je pri sebi vsake sorte pisma, denarje in delnice za Mazzinitovo posojilo.

Galicija.

V Galiciji in Bukovini je v letu 1850: 184 oseb po samomoru končalo, 19 zavolj jih je po steklih psih vgriznjenih smert storilo, 114 je bilo umorjenih, 1398 je bilo po nesreči vsmertenih, 22 pa jih je po sodbi ob življenje prišlo.

Lombardo-beneško kraljestvo.

V Lombardo-beneškem kraljestvu se je obredni stan zostril.

Tuje dežele.

Nemška.

Tudi pruskemu ministerstvu se bo pred kot ne deržavno svetovavstvo na stran postavilo.

* V Stralsundu je bila 12. julija sodniška obravnava, o ktereje je zatožena oseba veliko začudenje obudila. Lep, mlad mož je prišel s krasno pa čudno obleko pred sodbo in se je imenoval: General George Henry de Strabolge Neville Plantagenet Parrison, Prince of Plantagenet. Zatožen je bil, da je 12. avgusta 1848 umerlemu konsulu Diekelmannu menjavni list za 50 funtov sterlingov prodal, kterege prejemnik ni hotel vzeti in od kterege je prodajavec vedel, da je ponarejen. Čudno je zatoženi pripovedoval v svojem življenju. Na Angleškem rojen ni družega imena od svojega očeta podedoval kakor George Henry Harrison, ondi se ni nič stanovitnega lotil; ko je bil 18 let star se poda v jutrove dežele in v severno Afriko in je tukaj pod Abdel-Kadrom in Emir Bešidom se bojeval. Potem stopi v Londonu kakor učenec v kupčijsko hišo, gre kakor komisionar neke druge kupčijske hiše v New-Foundland, da bi ondi neke dolgove tirjal, se ondi vseli, in si premoženje pridobi. Ko pride domu, napravi veliko menjavnico, je pa hudo faliral, ko je bil v Kalkuti. Potem je bil vojšak in klatovitez v najobširnejšem pomenu besede. V Jukatani si ji čast generala pribojeval, v peruanski armadi je bil vojskovodja. On se je bojeval v Montevideo, Venucveli, Haiti in St. Domingo, kterege je hotel sebi pridobiti. V združenih ameriškanskih deržavah ga niso hotli v službo, tedaj se poda v Evropo. Služil je v danski armadi, se poda po opušenem namenu ruskemu caru v vojski s Čirkesi pomagati, na švedsko,

potem v Stralsund, in se ponudi v službo Prusii, deržavnemu vladavcu, Sardinii, papežu in neapolitanskemu kralju. Nikjer pa ni nič opravil. Tako gre na Špansko, se zoper Karliste bojevat, pa nesrečo je imel zavolj potnega lista v Gibraltar v zapor priti, potem se poda v Maroko ondi cesarju prestol odvzeti in Francoze odgnati, se potem generalu Willemsnu predstavi, ki ga pa ni hotel vzeti. Med tem ga pa osoda zadene, zaprejo ga zavolj hudodelstva golfije. Kolikor se iz njegovih pisem vidi, bi znalo vse res biti, kar pripoveduje. Obsodili so ga na 6 mesecev v zapor in 200 tolarjev so mu v kazen naložili.

Laška.

Nek policijski komisar v Rimu, ki je nekoliko mladih ljudi zavolj suma, da so z Mazziniom porazumljeni, zapreti ukazal, je zdaj v preiskovanju zavolj vdeležstva roparij Passatoria. Zaperte so vse spustili.

Angleško.

Lord Palmerston je v angleškem parlamentu naznanil, da ste angleška in francoska vlada protestirale zoper pristop cele Avstrije k nemški zvezi. To ni samo nemška notrajna zadeva. Odgovora še vladi niste dobile.

* Britansko brodovje na srednjem morju se je v Malto povernulo.

Rusovska.

Preteklega leta so nemške novine pisale, da je bil izdan carski ukaz, po kterem na jednom vseučilišču čez 300 učencev ne sme biti. Temu pa ni tako. V Dorpatu je letos 720 učencev. Na vsih šestih vseučiliščih in treh liceih je 4000 djakov. — Ruska vojska bo dobila krasne, po najnovjem izrazu izdeljane puške. Vse puškarnice že dalj časa take puške delajo, in zdaj je že okrog 40,000 narejenih; 15,000 se jih je že med vojake razdelilo.

V Litvi so začeli roparji prebivavce nadlegovati in njih nadlogo pomnožujo. Litva je že tako na Ruskem naj bolj siromašna dežela in vsi carski ukazi v tej reči nič ne pomagajo.

* Iz začetka tekočega leta je na Ruskem izhajalo 110 časopisov v ruskem jeziku; 7 v francoskem; 29 v nemškem; 3 v angleškem, 1 v talijanskem; 2 poljska (razun kraljevine) 3 v lotiškem, 1 v armenskem.

* Ruski car je za župana mesta Petrograda kupca Ivana Lešnikovega poterdil.

Poljsko.

Na Poljskem je letos prav prav dobra letina.

* Na Poznanskem se mnogo govori v velikem zakladu, kterege je nek ribič na bregu necega otoka najdel. Obstoji v srebernih poljskih in zlatih papeževih denarjih, kakor tudi v holandskih cekinih. Posestnik Rogovski bi rad kupil od ribčca najdene reči.

Amerika.

V Ameriko pride zdaj v primeri 1500 vselnikov vsak dan iz Evrope.

Ljubljanski novičar.

Vredništvo „Zgodnje danice“ je nabralo za mision dr. Knobloherja 292 gold. 38 kr.

* Te dni je potoval vladika črnogorski skoz Ljubljano, ki je nektere liste „Novic“ saboj vzal, za ktere je vrednika, gospoda dr. Bleiweisa prosil. Tako nam se pripoveduje.

* V seboto na nedeljo ponoči je vstal velik vihar, ki je, kakor govore, mnogo škode storil, ker je kozelce poderal, pravijo celo, ne vemo, če je res ali ne, da je pri Krajnu celo nektere hiše odkril. Tudi toča se je vsula in mnogo škode napravila.

Kdor želi v vradnim ali pa v ožnanilnim listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 47.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sostavek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar za predstavljene odraja.

k 61. listu Ljubljanskiga časnika, v petik 1. Velk. serpana 1851.

Št. 6379. **Oznanilo** (136.) c 1

Z oziram in kakor pristavk tukajšniga oznanila od 14. maja t. l. št. 3960 se s tem naznani, da se je za zamenjavo listkov državnega zaklada tudi c. k. denarnica v Novemestu odločila, tedaj se bodo tudi pri imenovani denarnici listki državnega zaklada od 1. januarja 1851 po 50 gold. 10 gold. in 5 gold. na poti zamenjave za tripercentne denarnične navkaze, listke državnega zaklada ali banknote dajali.

Od c. k. davknega vodstva za krajnsko kronovino.

Ljubljana 26. julija 1851.

Št. 2153. **Oznanilo** (137.) c 1

S 1. avgustom t. l. se bo doba prihoda in odhoda potovske pošte med Vidrio in Verhniko promenula, in sicer takole:

Od imenovane dobe se bo namreč pešni pot vsak dan ob 1 popoldne iz Vidrie podal, ob sedmih na večer na Verhniko prišel, tod prenočil, in drugo jutro se ob šestih v Vidrio vernul in tod ob dvanajstih dospel.

C. k. poštno vodstvo

Ljubljana 23. julija 1851.

Schütz, s. r.

Št. 6063. **Proglas.** (138.) c 1

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice s tem vse tiste pozove, ki imajo na zapustnini 5. februarja t. l. v zgornjem Kašlju št. 45 umerlega posestnika Jurja Židana, po domače Podgorca kakor posojivci kaj tirjati, ali če so mu kaj dolžni, se 29. avgusta t. l. dopoldne ob devetih pri tukajšnji vradni oglašiti, ko bo dan držan, ker si bo tisti, ki ne pride moral sam sebi škodljive nasledke § 814 deržavlanskega zakonika pripisati.

Ljubljana 25. junija 1851.

Heinricher s. r.

okrajni sodnik

Zatoženi naj tedaj kimenovavi obravnavi ali sami pridejo in svojo pravico skažejo, ali naj pa opolnomočnega k njej pošlejo ali pa postavljenemu kuratorju pripomočke na roko dajo, ker se bo sicer ta pravna reč s tem po obstoječih postavah izpeljala.

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice.

Ljubljana 14. maja 1851.

Heinricher s. r.

okrajni sodnik.

Št. 5350. **Proglas.** (143.) c 1

v poklic zapustninskih posojivcev. Pri c. k. okrajnem sodništvu ljubljanske okolice imajo vsi tisti, ki imajo na zapustnini 27. februarja 1851 umerlega posestnika tretjine zemljiša Jurja Seliškarja iz Lukovic št. 6 kakor posojivci kaj tirjati, da to naznanijo in dokažejo, 4. avgusta zjutraj ob devetih priti, ali od tega časa pismeno naznaniti, ker bi sicer ti posojivci, ako po zadostenih tirjatvah nič več premoženja ne ostane, svoje pravice zgubili, ako jim kaka zastava ne gre.

Ljubljana 18. junija 1851.

C. k. okrajni sodnik

Heinricher s. r.

Št. 2205.

O z n a n i l o.

(135.) 2

Pri komisijskem razpečatenju, dovršenem po §. 53 pismopoštnege reda od 29. januarja 1839, so se v tistih pismih, ki se niso mogle spečati, in so bile toraj na pošne vradnije, kjer so se na pošto prinesle, v mescih: septembru, oktobru, novembru in decembru 1848, potem v letu 1849, spet nazaj poslone, sledeče, v pristavljenem zaznamku naznanjene vrednosti našle, po ktere zamorejo priti izročitelji ali pa prejemniki proti tem, da zadevajočo pismenino pri podpisnem poštnem vodstvu odrajtajo.

Denarji, po ktere tri mesece po tem oznanilu nobenega ne bode, bo sicer c. k. pošna denarnica vračunila, da jih je sprejela, vendar pa se bodo tudi po tej dobi še nazaj dali z priloženimi pisemskimi spričbami vred, ako tisti, ki ponje pridejo, skažejo, da njim gredo.

Z a z n a m e k

v retour-pismih let 1848 in 1849 najdenih reči.

Številka	Najdenega pisma			Ime izročitelja		je bilo najdnega				
	Postna vradnija oddaje	Napis	Kraj izročitve	Pismenina	Stanovališče	Podpis in značaj	Predmet	Vrednost	Mesec in leto.	
				gld. kr.				gld. kr.		
1	Vipava	Jakob Curk	Padua	—	12	Vipava	Anton Curk	banknoti	2 —	juli 1848
2	Ljubljana	Elia Gynkich	Verona	—	12	Ljubljana	Pobočnik Borotte	ključ	— —	juni "
3	"	Juri Vobavšar	Avsterlic	—	12	"	Maria Vobavšar	banknoti	1 —	oktober "
4	Novomesto	Andrej Benedikt	Verona	fr.	—	Novomesto	Jožef Benedikt	"	1 —	" "
5	Metlika	Jožef Bošek	Milano	—	12	Metlika	Mihael Boschek	"	2 —	januar 1849
6	Vipava	Franc Špave	"	—	12	Vipava	Ivan Horvatin	"	2 —	" "
7	Ljubljana	Jakob Klemenčič	Velika Kaniža	fr.	—	Ljubljana	brez	lasna verizica	— —	" "
8	Kostanjevica	Anton Jurglic	Milano	—	12	Kostanjevica	Mariška	banknoti	2 —	" "
9	Ljubljana	Ivan Gaber	Castelnuovo	—	33	Ljubljana	Jožef Matevž	spisi	— —	februar "
10	Metlika	Juri Kobetič	Ljubljana	—	3	Čermomelj	Ivan Kobetič	banknoti	1 —	mare "
11	Ljubljana	Maria Rutar	Senožde	fr.	—	Ljubljana	Jera Rutar	"	— 15	april "
12	"	Franc Lamprecht	Šent-Vid	—	30	"	brez	spis	— —	" "
13	Bistrica	Ivan Barbiš	Fürstenfeld	—	6	Bistrica	brez	banknoti	— 15	maj "
14	Postojna	Maria Glaser	Ljubljana	—	3	Postojna	Maria Glaser	"	— 30	juni "
15	Ljubljana	Franciška Hočevar	"	—	2	Lašče	Maria Hočevar	"	— 15	" "
16	"	Franc Rode	Požun	fr.	—	Ljubljana	Jernej Rode	"	2 —	" "
17	"	Vencenti Bartelmø	Dunaj	—	18	"	Maria Milic	dolžno pismo	50 —	juli "
18	Novomesto	Eduard Šulc	Ljubljana	—	3	Novomesto	Licur	banknoti	1 30	" "
19	Bistrica	Jožef Kirn	Petrovaradin	—	12	Bistrica	Jožef Kirn	"	— 15	" "
20	Ljubljana	Wartfeld	Dunaj	—	12	Ljubljana	Gustav Heiman	Menjavni list	194 —	avgust "
21	"	Loys Salardon	Terst	—	3	"	Lois Rachoy	banknoti	— 30	septemb. "
22	"	Mihael Samarkiey	Padua	—	12	"	Babič	"	1 —	" "
23	Novomesto	Peter Stricel	Milano	—	12	Ceremošnice	Ivan Stricel	"	1 —	" "
24	Ljubljana	Martin Tandler	Velika Kaniža	—	12	Ljubljana	Maria Tandler	"	— 30	" "
25	Krajin	Ivan Korban	Planina	—	3	Krajin	Simon Karolyi	"	— 15	" "
26	Novomesto	Ernst Wilh. Pohl	Terst	—	18	Novomesto	brez	poročni list	— —	oktober "
27	Planina	Dragotin Prestrus	Reka	—	3	Planina	Jožef Ergedy	banknoti	— 15	" "
28	Krajin	Franc Stirn	Badno	—	12	Krajin	Stirn	"	— 15	" "
29	Podkoren	Moser	Trenta	—	24	Podkoren	Lovre Pretner	potni list	— —	novemb. "
30	Kerško	Klementina Lasič	Ljubljana	—	5	Kerško	brez	banknoti	— 30	" "
31	Razderto	Matija Petrič	Log	—	3	Razderto	Franc Milavec	obligacii	123 —	" "
32	Hudo	Jožef Trunkel	Karlovec	—	12	Hudo	Anton Trunkel	banknoti	2 —	" "
33	Ljubljana	Ivan Jenic	Milano	—	18	Ljubljana	Franc Jeriša	pobotni list	3 —	" "
34	"	Apolonia Hödl	Gradec	—	6	"	Ploni	denarni listek	— 6	" "
35	"	Ivan Martinjak	Kaniža	fr.	—	"	Kopertin	banknoti	1 —	decemb. "
36	"	Matija Jenko	Gradec	—	12	"	Jenko	"	— 45	" "
37	Krajin	Simon Zadnikar	Milano	—	12	Krajin	Franc Zadnikar	"	1 —	" "
38	Ljubljana	Jožef Tunčak	Logatec	—	3	Ljubljana	brez	"	— 36	" "

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 16. julija 1851.

Hoffmann, s. r.